№ 1261 | 1889 ՕԳՈՍՏՈՍ 13—14—15 ԲԱԶԱՐ—ԲԱԶԱՐ ԷՐԹԻՍԻ—ՍԱԼԸ | 1306 ՁԻԼՔԻՆՃԻ 30 | ԳԻՇԵՐՆՃԻ ՍԿԻԶԲ

20 ԲԱՐԱՆ

ՀԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ

ԲՈԼԻՍԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՍՅԷ ԹԻԽՃՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

20 ԲԱՐԱՆ

ԱԳՈՆԷ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

	12 պլեխ	6 պլեխ	3 պլեխ
ՍԹԱՄՊՈՒԼ	140 ղրշ.	70 ղրշ.	40 ղրշ.
ԹԱՇՐԱ	200 »	100 »	

Մէջմիախէ 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

Լինի, 2նի վէ 3ինի սա[illegible] ղրշ. 5
Միանգամ սահիպ 11ի 10ա. հա. » 3

Մէվատը նաֆիսյա տարի պէնտէր մէճմանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունայան էվրաղ իատէ օլունմայաճագ տրը։

Խմբագրատեղի, Սթամպուլտա Պապը Ալի ճառատէսինտէ նումէրս 20 ձիվէլէկեան մաթպասանէտա տրը։ Քեազիֆէի մէվատա հագգրնտա գազէթանըն սահիպ վէ մէսուլը ՑԻԴԻՐԱՆ ՃԻՎԻԼԷԿԵՐԱՆ միւրաճաաթ օլունա։

ԿԻՒՆԼԻՒԲ ՀԱՎԱՏԻՍ

ԿԻՐԻՏ

Կիրիտէն այրնան սոն խապէրլէրէ նազարէն, Աբօգօրնօտան հանեայա կէօնտէրիլէն հէյէթը մէպուսէ՝ չիմտիկ գատար Շաքիր բաշա հազրէթլէրիկ 3 տէֆա միւլագաթ ԻԹՄԻՆ տրը։ Շաքիր բաշա հազրէթլէրի՝ պու միւլագաթլարա էասա օլան մատտէլէր իչիւն Տէրսաատէթտէն թէլէկրաֆլա ճէվապա պէքլէտիկնի հէյէթը մէպուսէյէ պէյան ԻԹՄԻՆ տրը։

Գանտիա միթէաարբրֆլըղնա թային օլնան ֆէրիդ Բէրիմ բաշա հազրէթլէրի՝ Հանեայա եէթիչէրէք Շաքիր բաշա հազրէթլէրիլէ կէօրիւիւպ, իրճայ իտէն թայիմաթը՝ նը պէրգտան սօնրա Գանտիայա կիթմիշ, վէ մէմուրիյէթի պաշնա կէվիշ տրը։

Սէլանիքտէն իչար օլընտրղնա կէօրէ, չէհրը մէզգիւր ժանտարմա գօմանտանը օլուպ ախիրէն Կիրիտ նագլը մէմուրիյէթ իտէն միրալայ հասան պէյ՝ չու սոն կիւնլէրտէ մայէթինտէ 200 ժանտարմա օլարը հայտէ Կիրիտէ միթէվէճճիհէն եօլա չըգմըշ տրը։

Պրուսա վիլայէթի ժանտարմա աղասընտան սէչիլմիշ օլան 300 ժանտարմա տախի կէչէն ճումաա կիւնի Իսմէլ վաբորը յա Մուտանեատան Կիրիտէ կէօնտէրիլմիշ տրը։

Ախիրէն Իզմիրէն Կիրիտէ իբի թապուր ասաքիրը իհթիյաթլէ իրսալ օլընմըշ տրը։

Հանեա իլէ Կիրիտին սահիր միհիմմ նօգթալարը արասընտա գարատան վէ տէնիզտէն միանասէպաթ՝ կէչէն ճումաա կիւնլէրէ գատար հէնուզ մուսաթթալ պուլընմըշ օլմաղա պէրաբեր, միանասէպաթը մէզբիւրէնին իատէսինէ զայրէթ օլընմագտա իմիշ

(Մէնէրվա)

Սրեռոպորտն Պէրլինտէն ալտրը մայիսմաթա կէօրէ, Ալէքսանիա վէ Ասիթրիա վէ Ինկիլթէրրա տէվլէթլէրինին Գօբէնհակ էհէրլինտէքի սէֆիրլէրի՝ Կիրիտ մէսէլէսինէ տաիր Գօբէնհակտա պուլունան Եունան գրարընա պագը թէպլիղաթ իճրա ԻԹՄԻՇԼԷՐ տրը։

Միւշարէլէյհիմ սէֆիրլէր՝ Կիրիտէ ասայիշին իատէսի վազիֆէսի եաղընը տէվլէթը Օսմանիյէ պտա օլտուղնա տաիր Եունան գապիթանօսընն նօթասընա վէրիլէն ճկապ մէալինտէ օլարագ Եունանիստան գրարընա տախի թէպլիղաթ իճրասընա մէմուր օլմուշլար տրը։

Պունդն իւզէրինէ միւշարէլէյհ գրաֆ Աթինա գապինէթասընա թէպլիղաթ վէ նասիհաթը հավի էմրլէր կէօնտէրմիշ տրը։

Կիրիտ սուլարընա կԻԹՄԻՇ օլան Ֆրանսըզ սէֆինէսի Կիրիտէ մուզիմ Ֆրանսըզ թէպասընդն էմին. յէմ իւզրէ պուլընտըղընը կէօրէրէք, ալաֆը. օգոստոսըն 18ինճի կիւնիւ օրատան հարէքէթ էյլէմիշ տրը։

Շարգի Ռումէլի վէրկիսինին 6 այրդ. թագսիթի՝ Պուլկար հիւքիմէթի թարաֆընտան Սօֆիա միլլէթ պանգասընա թէսլիմ օլունմըշ իսէ տէ, պանգը մէզբիւրընն մէճլիսը իտարէ ադալարընն պիրինտէն մասատան Սօֆիատա պուլընմամալարընա մէպնի, մէպլաղը մէզգուր գագթընտա Ֆուլունը Ռումիլիէ իտարէսինէ թէսլիմ օլընամամըշ, վէ պինտէն ալէյհ կէչէն կիւն Նէշը օլան Ֆուլունը Ռումիլիէ իտարէսինին այրդ պիլանչօ ճէտվէլինտէ մէպլաղը մէզգուր միւնտէրիճ պուլընմամըշ տրը։

Բակուզատան ալաֆր. օգոստ. 17 Թարիխլէ չէօրլէ եազըլմըշ տրը։

Ալօվօսին, Լուլպինիլ, Սթուլաճ վէ Կազօ ճիհէթլէրինտէ պիլանը նպուտա չէթէլէրի զուհուր իհթիմալի ալինէրէք օլընը յօր։

Պու չէթէլէր՝ կէչէնլերտէ Գարասաղա հիճբէթ իտէն հէրսէքլիլէր Ֆօսթրը՝ պիւթիւն պու թէհլիքէլի վագթլարտա քէնտի թահթը գօմանտասընտա օլան կէմիլի քէմալը տիրայէթ ու մէթանէթլէ իտարէ ԻԹՄԻՇ տիր քի, պունդն իսպաթը տա՝ Պանգանը խաղինէի Մալիյէ իլէ օլան հիսապաթընն հիւսնի թէսվիյէսինտէն տօպար Պանգսընն սէրմայէսինին էլեէվմ էմին պիր հալտէ պուլունմասը տրը։

«Մ. Ֆօսթրը՝ եագընտա Տէրսաատէթ կէլէճէյինտէն, չիմտիկը քէնտիսիլէ վէտա ԻԹՄԷՅԻՆ։ Պու սաթրրլարը եազմագտան մագսէտիմիզ՝ չօգտան պէրու հազրրլանմըշ օլան իչպու թէպէտտիւլին՝ պու կիւնքի կիւն գարարը վերիլիպ պիթմիշ օտրրընը, վէ պու մասատէնին թակէչէն իլէ պահարտան պիզգաթ Մ. Ֆօսթրը թարաֆընտան թասավվուր իտիլմիշ օլաբընը իսպաթ ԻԹՄԷՔ տիր։

«Մ. Ֆօսթրրն եէրինէ Պանգը Օսմանի միւտիրիյէթինէ թային օլընան Սըր Էտկար Վինսընթ՝ 1881 սէնէսի գարարնամէսինին նէշրինտէն սօնրա Ինկիլթէրա, Պելճիգա վէ հօլանտա տաիրլէրի վէքիլի սրֆաթըյլա Տուլյանը Ռումիլիէ մէճլիսը իտարէսի ազալրընա գալային գէլընմըշ տրը։

«Մումայիհ՝ 5 սէնէտէն պէրու Մբրը մալիյէ միսսիէսրլրընտա պուլընմագտա իտի, վէ քէնտիսինին հիւսնիւ իտարէսի սայէսինտէ Մբրը խազինէսի՝ 10 սէնէտէն պէրու տիւչար օլտուղը բէք գարբընդ հալլերտէն գուրթուլմըշ տրը։

«Սրը Էտկար Վինսընթ՝ քէնտի սէնէֆիլերինէ պագալաղ հէնուզ բէք կէնճ իսէ տէ, ումուրը մալիյէտ բէք թէճրիպէլի պիր զամ օտուղընտան, չու սրբատա Պանգը Օսմանի իչիւն բէք զիատ ֆայտէպալաշ օլաճագ տրը։»

Գահիրէտէն Թայչա չու թէլէկրաֆ չէքիլմիշ տիր։

«Սրը Էտկար Վինսէնթ՝ պէօյիւք մէճլիսինէ հավլ օլարագ Պանգը Օսմանի միւտիրը ումումիկինէ թային իտիլմէսի թէքլիֆինէ գապուլ էյլէմիշ տիր։ Մումայիհ՝ կէչէճէք հոկումէթրտէ Մբրրտան հարէքէթ էյլէյէճէք տիր։ Սրը Էտկար Վինսէնթին եէրինէ Մբրը մալիյէ միսթէչարլըղընա մուհասպէ միտիրի Մ. Բալմէր թային օլընաճագ տրը։

Կէջա նամ Բարիզ կազէթասընն բիվայէթինէ կէօրէ, Սրը Էտկար Վինսէնթ՝ Պանգը Օսմանինին սէրմայէ վէ մալավէնէթի վէ Բարիզ տէքի Գօնթօար տ'Էգզոնթն եարտըմըյլա Մբրրտա պիր հիւքիմէթ սանգասը թէէսիսինէ չալըշըյօր իմիշ։

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

Պէրլին 26 օգոստոս

Իմբերաթօր իլէ իմբերաթօրիցա՝ Ալզաս-Լօրէն էյալէթինէ մուգու պուլան եօշբըլգալարընտան Բօցտամա ավտէթէ ԻԹՄԻՇԼԷՐ տիր։

Բարիզ 26 օգոստոս

Զաբրն պիրատէրի կրանտիւգ ժօրժ պու կիւն պուրայա վասրը օլտու։

Բոմա 26 օգոստոս

Թիպէրիան Պանգասը՝ ագչէ թէէտիէսինին թաթիլ ԻԹՄԻՇ տիր։

(Ամանա Օրէանրաչ)

Սթրազպուրկ 24 օգոստ.

Ալէմանիա հիւքիմէթի Ալզաս-Լոռէնտէ ԻԹԹԻՆԱԳ օլընան թէատպիրը զէճրիյէնին իպգա վէ մուհաֆազասընա գարար վերմիշ տիր։

Բարիզ 24 օգոստ.

Էյալաթ մէճլիսը ումումիլերի՝ ազըր պիր հատիսէ մուգու պուլմագսըզին միւզաքէլէլերինտէ տէվամ իտիյօրլար։

Բարիզ 24 օգոստ.

Մէճլիսը մէպուսան իչիւն իլէրուտէ իճրա օլընաճագ ինթիխապաթատան տօլայը միւթէալիֆ բօլԻԹԻ. գա ֆրգալարը՝ չիտտէթը հէյէճան իւզրէ պուլընը յօրլար։ Պիր չօգ էյալաթ՝ քէնտի նամզէտլերինի թային ԻԹՄԻՇԼԷՐ տիր։

Բարիզ 26 օգոստ.

Մէպուսան ինթիխապաթը ճէտիտէսինին էվվելճէ սեպտ. 27տէ իճրասընա գարար վերիլմիշ իբէն, զիրպա տահա էրքէն իճրա օլընարագ սեպտ. 22տէ վուգու պուլաճաղտըր։

Բարիզ 26 օգոստ.

Բարիզ սէրկիի ումումիսի՝ մուվաֆֆագիյէթը ֆէվգէլուպայէ նաիլ օլմուշ օլարզրնտան, ումումի գօմիթէսի սէրկիի մէզբիւրը միւտտէթի հոկտ. 15է գատար ուղանմասընը թալէպ ԻԹՄԻՇ գարար վերմիշ տիր։

Բարիզ 26 օգոստ.

Թուրինօնրն Սգօնթօ Պանգասը՝ պու քէրրէ ըղհարը իֆլաս ԻԹՄԻՇ տիր։ Աչըզը թամ նէ գատար օլարը՝ զը մալիսմ տէյիլ տիր։ Տիւն պօրսատաքի տիւչկիւնիկէ սեպտ. իֆլաս օլտրզը անլաշըլըյօր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—Սամսունտան Տիյարպէքիրէ գատար պիր չրմէնտրֆէր ինչասը իչիւն հիւքիմէթրո Սէնիրէյէ պիր խաթիտա թագտիմ ԻԹՄԻՇ օլան միհէնտիսը մէշհուր Ֆրանսալը Մ. Գօթար՝ հէր կիւն Նաֆիա Նէզարէթինէ կիտերէք Փօրթուգալ Միքայէլ էֆ. հազրէթլէրինին մուավէնէթիյլէ օլ պապտէքի լայիհայը գալէմէ ալմագտա տրը։

Հիւքիմէթը Սէնիրէ՝ հէյէթը սերմայտարընն քիմէրտէն իպարէթ օլտուղընը սիվալ ԻԹՄԻՇ օլմաղա, Մ. Գօթար՝ խաթթը մէզբիւր իչիւն պէյան ԻԹՄԻՇԼԻ թէբլիֆլէր էասէն գապուլ օլունմագտա, սերմայտարան հագգրնտա մալիսմաթ վերէճէյինի պիլտիրմիշ տիր։

—Պա իրատէի Սէնիրէ կէլէճէք սեպտ. 1տէ աչըլաճագ տիլտիզ մէքթէպլինէ կիրմէք իսթէյէնլերին օգոստոս սօնրա գատար հէր սալը վէ բէնճէնճիկ կիւնլերի Մէարիֆ նէզարէթինէ միւրաճաաթ ԻԹՄԷԼԵՐԻ րէսմէն իլան օլընմըշ տրը։

—Եալան չահիլլիկի ԻԹՄԻՇ օլան թէվֆիգ նամընտա պիրի՝ տիւն մահքէմէի ճիհայէթտէ 3 սէնէ հապս ճէզասընա հիւքմ օլընմըշ տրը։

—Թօբխանէ ֆէրիգանընտան Սապիթ բաշա հապրէթլէրի՝ տիւն Ալէմանիայա կԻԹՄԻՇ տիր։

—Տիրլօմասը օլատրղը հալտէ չէհրիմիզտէ հէքիմլիք ԻԹՄԷՔտէ օլան Քէնկրէը Ահմէտ նամընտա պիրի՝ տիւն ԻՈՒԹՈՒՆԻՒ Պապը ԶապԹիյէյէ կէօթիւրիւմիշ տիր։

—Կէչէն ճումաա կէճէսի Իզմիր ճիվարընտա 7 այտան պէրու էվլի պուլընան պիր քէօյլիւնինն գուլիպէ. սինէ 7 քիչի կիրէրէք մէրգումը պաղալարպ պօղաղընտան եարա. լարգտան սօնրա համիլէ պուլը. նան զէվճէսինին ըրզընա կէչմիշ լէր, վէ էօլիս հալինտէ պրբա. գրպ սավուշմուշլար տրը։ Մէզգուրէտ պիր ադ սօնրա քէնտինէ կէլտիքէ. տէ, զէվճինին պաղարընը չէօմիշ տիր Մէրգումի էէօյլիւնինն պօղաղընտաքի եարատան չօգ գան կիճմիշ իսէ տէ, եարասը թէհլիքէլի տէյիլ իմիշ։ Էչխասը մէրգումէնին 3ի մուախխէրէն տէրտէսխ օլընմըշ տրը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բազար կիւնիւ Ս. Աստուածածին եօրթուսը օլուպ Մայր Եկեղեցինին էէվմը մախսուսը օլմագ հասէպիյլէ, Բաթրիգ Ամեն. Տ. Խորէն Սրբազան հազրէթլէրի՝ քիլիսէի մէզբիւրտէ մուխանթան պիր սուրէթտէ Գուստասը Շէրիֆ թագտիս ԻԹՄԻՇ, վէ մէվզիէ միանասիպ պիր քարոզ սէօյլէմիշ տիր։

Եէմմը մէզբիւրտէ քիլիսէտէ քիւլլիյէի ճէօմասթ հազրը պուլունմըշ տրը։

Բաթրիգը միւշարէլէյհ հազրէթլերի պէրմիթատ պու կիւն տախի Մայր Եկեղեցիտէ գասընըար իչիւն Գուստասը Շէրիֆ թագտիս իտէճէք տիր։

Կրօն. ժողով ազասընտան Արչարունի Դեր. Տ. Յովհաննէս վարդապետ՝ կէչէն ճումաա էրթէսի կիւնիւ Բաթրիգ Ամեն. Տ. Խորէն Սրբազան հազրէթլերի թարաֆընտան Խաբէօյտէ Գալֆաեան Որբանոցա կիտերէք, ալիուն եալտրզա մուհարրեր Բաթրիգ Կոնդակը Յովհաննէսեան Երանուհի Մայրապետ թէսլիմ ԻԹՄԻՇ տիր։

Բաթրիգը միւշարէլէյհ հազրէթլերի պէրմիթատ պու կիւն տախի Մայր Եկեղեցիտէ գասընըար իչիւն Գուստասը Շէրիֆ թագտիս իտէճէք տիր։

Կրօն. ժողով ազասընտան Արչարունի Դեր. Տ. Յովհաննէս վարդապետ՝ կէչէն ճումաա էրթէսի կիւնիւ Բաթրիգ Ամեն. Տ. Խորէն Սրբազան հազրէթլերի թարաֆընտան Խաբէօյտէ Գալֆաեան Որբանոցա կիտերէք, ալիուն եալտրզա մուհարրեր Բաթրիգ Կոնդակտա, միւթէվէճիյէ Գալֆաեան Սրբուհի Մայրապետն զէքրը ճէմիլինի եատ ու թիղքեար իլէ տուվայար օգուտգտան սօնրա, մուսալիյէհա Երանուհի Մայրապետի միւթէվէճիյէ Սրբուհի Մայրապետ խալֆ վէ Որբանոցա Մայր նասպ ու թային ԻԹՄԷՔտէ պուլընմըշ տրը։

Երանուհի Մայրապետ՝ Բաթրիգ Կոնդակընը ալըպ, Մէթպուսը մուֆախխամմըզ Բատիշահը ֆարուգճահ Սուլթան Ապտիւլ Համիտ Խան էֆէնտիմիզ հազրէթլերինին թէզայիւտը էօմր ու իգպալը Շէհրիյարլէրի իչիւն տուվաի վաճիպ իւլէտասընը եատ իլէ ՄիլլէթՁվէ Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլերի հագգրնտա տախի իճրաի թէմէննիյաթ ԻԹՄԻՔտէն սօնրա, Որբանոցն պիլճիմէ մուալիմին վէ գըզ չակիրտանը իլէ պէրապէր Որբանոցն Մատուռընա կիտիլիպ, օրատա Արչարունի Տ. Յովհաննէս վարդապետ՝ միւթէվէճիյէ Սրբուհի Մայրապետին մէզբը իլէրինտէ հոգուց տուվասը օգուտմըշ, վէ չակիրտան թարաֆընտան տախի հոգեհանգիստ չարականլարը թէղանին խտիմիշ տիր։ Պատէհու Որբանոցա ավտէթ օլընըպ, օրատա Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլերի թարաֆընտան վէքեալէթէն կԻԹՄԻՇ օլան Տ. Յովհաննէս վարդապետ թաազիմաթը լայըմէ իճրա օլընմըշ տրը։

Տիւնքի բազար էրթէսի կիւնիւ Եէնի Գարատա Մէչտուտճեան գըզ վէ էրքէք մէքթէպլինին թէվզիի միւքեաֆաթ բէսմի պիր սուրէթտէ մունթազամէտ իճրա օլընըպ, էրքէք վէ գատրն պիր խալի էհալի հալը պուլընմըշ տրը։

Զինէթը մէզբիւրէյէ Մուրատեանց Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան Արքեպիսկոպոս իճրաի բիյասէթ ԻԹՄԷՔտէ օլտրը կիպի, բէհապինը սարէտէն Յակոբեան Տ. Վահան վարդապետ իլէ տիկէր պիր իչի բաբազ տախի հազրը պուլընմըշտրը։

Արա եէրլէրտէ, զաթը հազրէթը Բատիշահի չէրէֆինէ թանդիմ օլընմըշ պիր նաղմէ իլէ նաղմաթը սարէ թէղանին, վէ էլսինէի միւթեւիֆէտէ նութգլար իսրատ օլընտրը հալտէ չակիրտանըն միւքեաֆաթլարը թէվզի օլընմըշ տրը։

Իչպու զինէթտէ թէբէնիւմ օլընան նաղմէլէր պիլիասսա հուզգարը թահսինի մուճիպ օլուպ, պունտա մուսիգի մուալիմի Մէչտուտճեան վէ Ճէռահեան էֆ.լէր գօմանտա ԻԹՄԷՔտէ պուլընմըշլար տրը։

Նախագահ Սրբազան՝ պիր նութգ իսրատ իտէրէք մէքթէպլին թէրագգի ու իսթիգամէթինի մէտհ ու սենա իլէ զինէթէ խիթամ վերմիշտիր։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԵԿԵԱՑ

ԻՒՍԿԻԻՏԱՐ

ԶՈՐԵՖՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Վարժարանիս յառաջիկայ շրջանը կ'սկսի սեպտեմբեր 1, ուրբաթ։

Աշակերտաց ընդունելութիւնը տեղի կ'ունենայ նոյն օրէ սկսեալ։

Դասուց սկզբաւորութիւնը պիտի լինի սեպտեմբեր 11, երկուշաբթի։

Նոր աշակերտ տալ փափաքող ծնողք կը հրաւիրուին տեսակցիլ մեզ հետ Վարժարանիս մէջ։

Հիմնադիր—Տնօրէն
Ռ. Ց. Պէրպէրեան

1889 օգոստոս 12 | 3—1

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գրէտի Լիոնէ Գոնգասընը Գալաթա վէ Սթամպուլ իտարէխանէլերի՝ ալաֆր. օգոստոսըն 27նճի պու կիւնքի սալը կիւնիւ գաբալը օլաճագլար տրը։

ԻԼԱՆ

Սթամպուլ չէհրինի թէնվիր շիրքէթինէ ապօնէ պուլմագ իչիւն միւթահտ մէմուրինէ լիզում կէօրիւլտիկինտէն, թարիպ օլանլարը Գալաթատա Պէրէքէթ խանընտա հէր կիւն ալաթուրքա սաաթ 5է գատար միւրաճաաթ ԻԹՄԷԼԵՐԻ իլան օլունուր։

19 ագոստոս 1889 | 8—4

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

ԶԻՑԱՐԷԹԼԷՐ ՎԷ ԶԻՑԱՖԷԹԼԷՐ

Դ.

Իլբրոյէ դէր Նոլբ

Օսպօրն վէ Պերլին միւլագաթլարը հագգընտա եազտրդըմըդ իւչ մէգալէ իւզերինէ՝ —Եվրօբա բօլիթիգասը հագգընտա պէյան էյլէտիկիմիզ միւթալէաթը իքպալ իտպիլմէք իչին— եազընտա վուգու պուլաճագ տիկէր պիր միւլագաթ՝ եանի Ռուսիա իմբէրաթօրընին Պերլինէ սէյահաթը հագգընտա տա պիր գաշ սէօզ սէօյլէմէկէ լիւզում վար տըր։

Ֆագաթ՝ պու միւլագաթ հէնուզ օլմուշ պիթմիշ պիր շէյ մագամընտա օլմասը ճիհէթլէ՝ եվվէլ պէ եվվէլ «վուգու պուլուպ պուլմայաճաղընը» թէտգըգ էյլէմէք թապրի տիր։

Զարընն Պերլինէ սէյահաթը իւլք պահարտան պէրու ինթիզար իտիլմէքտէ իքէն՝ շիմտիյէ գատար պիրէր պէհանէ իւլէ կէրի գալմըշ օլմասընա նազարէն՝ շիմտի եէնիտէն կէրի գալաճաղընը զանն իտնէլէր չօգ տըր։ Ֆագաթ զանընը աճիզանէմիզէ կէօրէ՝ պու սէյահաթ պու քէրրէ արմըգ թէէխիր օլընմայընը, պիր իքի ալ զարիքնտա պէհէմէհալ վուգու պուլաճագ տըր։

Պիդի պու զանանա սէգգ իտէն չէյ՝ Պերլին վէ Բէթէրսպուրկտա տէրտէսթը իճրա օլան թէտարիքէաթտան գաթի նազար, պիր տէ հիւմտարան արասընտա ճարի օլան թէչրիֆաթ ուսուլինին միւգթազիյաթը տըր։

Պազը միւլագաթլար վար տըր քի՝ մուգապիլինին նէ զէման իճրա օլընաճաղը էվվէլտէն թային օլընարագ իճրա իտիլին։ Ալէքսանիա իմբէրաթօրընընը Բէթէրսպուրկա սէյահաթը պէօյլէ վուգու պուլմամըշ իտի։ միւշարէլէյհ հազրէթլէրի՝ մագամը հիւքիւմէթէ գուուտրը միւթէագրդ՝ տիբլօմասի սուրէթիյլէ հիչ պիր կէօնա մուխապէրէյէ լիւզում կէօրմէքսիզին՝ Եվրօբա բայիթախթլարընը զիյարէթ իթմիշ, վէ պու էսնատէ էն էվվէլ Բէթէրսպուրկա կիթմիշ տիր։

Շու հալէ նազարէն Զար հազրէթլէրի՝ պու զիյարէթին իատէսի իչիւն հիչ պիր կէօնա թէաչհիւսատա պուլունմամըշ օլտըրընտան, Ալէքսանիա իմբէրաթօրընընը զիյարէթինի մութլագա է՛ն էվվէլ իատէյէ մէճպուր ատէյիլ իտի։ Ֆագաթ մէսէլէ քէնտի պաչընա թէչրիֆաթ գավանտինէ թապի պիր հալ քէսպ իթմէքտէ իտի։ Ռուսիա իմբէրաթօրը էկէր պու եաղ մէվսիմինտէ քէնտի մէմալիքի հուտուտընտան տիչրը չըգմայաճագ օլսա իտի՝ զիյարէթին կէլէճէք սէնէյէ թէէխիր իտիլմէսի պիլէ ուսուլը թէչրիֆաթիյէյէ մուզայիր պիր չէր ատտ օլընամագ իտի։ սէյահաթընա թէէխիրի իչիւն Ռուսիանընն ահվալը տաախիլիյէսի, եախօտ իմբէրաթօր հազրէթլէրինին սէյահաթընա մանի ատտ օլընապիլէճէք տիկէր ահվալ կէօսթէրիլէպիլիր իտի։ ֆագաթ շիմտի հալ պէօյլէ տէյիլ տիր։ Ռուսիա իմբէրաթօրը, զէվճէսի իմբէրաթօրիցա իլէ պէրապէր, Ցանիմարգայա կիտիպ գալընն բէտէրի գրալ Քրիսթիան հազրէթլէրի իլէ գալընն վալիտէսի գըրալիցալը զիյարէթ էյլէյէճէք տիր։ Իմբէրաթօրը միւշարէլէյհին քէնտի մէմալէքի հուտուտընտան խարիճէ չըգտըրը պիր զէմանտա՝ Ալէքսանիա իմբէրաթօրընա տա իատէի զիյարէթ էյլէմէսի, թէչրիֆաթ ուսուլինճէ զարուրէթ հիւքմինի ալըր։ վէ էկէր Զար հազրէթլէրինին պու սէյահաթ էնասընտա Ալէքսանիա իմբէրաթօրընա իատէի զիյարէթտէն պիլթիին պիլթիին սարքը նազար էյլէտիկի խապէր ալընը իսէ, պունա բօլիթիգաճա աղրը մանէպալար վէրիլմէսի թապրի տիր։

Ռուսիա խանէտանը իմբէրաթօրի՝ էօթէէտէն պէրու թէչրիֆաթա ալտ խուսուսաթա ֆէվգէլատէ բիայէթլէ չէօհրէթ գազանմըշ տըր։ վէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, Զարընն եազընտա Պերլինէ սէյահաթը բիվայթինէ վէրիլէն իհթիմալ տա բէք պէօյիւք տիր։

Պու պապտէ տօղրու մալիւմաթախզ օլընամամասը մատտէսինէ կէլինճէ, իլգահընա լիւզում օլմայան պիր չօգ էսպապա մէպնի Զարընն սէյահաթլարընընն զէմանընը էվվէլինտէն իլան իթմէմէք Ռուսիաճա ուսուլ իթթիխազ իտիլմիշ օլտըզը մալիւմ տիր։

* * *

Զարընն Ալէքսանիայա սէյահաթընընն բօլիթիգաճա հասընը իտէճէկի նէթիճէ նէ՞ տիր։ Եախօտ՝ թապիրը պախէր իլէ՝ պու սէյահաթտան բօլիթիգաճա նէ՞ նէթիճէ պէքլէնէպիլիր։

Իչթէ՝ շիմտի պաչլարընը բօլիթիգա տէնիլէն պէօյիւք օյունընն տասա թահթասընընն իւզերինէ էյմիշ, քեար վէ զարար իհթիմալլերինի թէտգիգ էյլէմէքտէ օլան տիբլօմաթլարը տիւչունտիւրմէքտէ օլան մէսէլէ։

Ֆագաթ էկէր Եվրօբա բօլիթիգասը օյունընը սէյր իտնէլէր պիր գաշ հաֆթայա գատար Պերլինտէ վուգուի մէմուլ օլան միւլագաթ իւզերինէ, բօլիթիգա տասա թահթասընընն իւզերինտէ պէօյիւք պիր թեհավվիւլ պէքլէյօրլար իսէ, զանընը աճիզանէմիզէ կէօրէ բէք զիյատէ եանընընը յօրլար։

Շիւպհէ իթմէյիզ քի, ըրէնս տը Պիզմարգ՝ Ֆրանսայը պիլթիւն պիլթիւն եալընընը պրագմագ իչիւն Ռուսիայը պիր սուրէթլէ մէճմուն իտուպ, քէնտի թարաֆընա ճէլպ էյլէմէյի արզու էյլէսին։—Ալէքսանիասընն բօլիթիգասընընն 19 սէնտէն պէրու քէսպ իթտիկի ահվալը միւթէնէվվիայա տիգգաթ էյլէմէյի օլանլար պու նօգթա հագգընտա չիւպհէ իտէմէզլէր։

Ֆագաթ Ռուսիայը մէճմուն իթմէնին եօլը նէ օլտըզընը պիլմէք իսթէրիզ։

Կէրէք իմբէրաթօր Կիրեօմը վէֆաթընտան էվվէլ Ռուսիա իմբէրաթօրընընն Պերլինէ վուգու պուլան սէյահաթընտա, կէրէք կէյնէ սէնէ Ալէքսանիա իմբէրաթօրը ճէթտինին Բէթէրսպուրկա սէյահաթը պէօյլէ վուգու պուլմամըշ իտի։ միւշարէլէյհ հազրէթլէրի՝ մագամը հիւքիւմէթէ գուուտրը միւթէագրդ՝ տիբլօմասի սուրէթիյլէ հիչ պիր կէօնա մուխապէրէյէ լիւզում կէօրմէքսիզին՝ Եվրօբա բայիթախթլարընը զիյարէթ իթմիշ, վէ պու էսնատէ էն էվվէլ Բէթէրսպուրկա կիթմիշ տիր։

Շու հալէ նազարէն Զար հազրէթլէրի՝ պու զիյարէթին իատէսի իչիւն հիչ պիր կէօնա թէաչհիւսատա պուլունմամըշ օլտըզընտան, Ալէքսանիա իմբէրաթօրընընն զիյարէթինի մութլագա է՛ն էվվէլ իատէյէ մէճպուր ատէյիլ իտի։ ֆագաթ մէսէլէ քէնտի պաչընա թէչրիֆաթ գավանտինէ թապի պիր հալ քէսպ իթմէքտէ իտի։ Ռուսիա իմբէրաթօր էկէր պու եաղ մէվսիմինտէ քէնտի մէմալիքի հուտուտընտան տիչրը չըգմայաճագ օլսա իտի՝ զիյարէթին կէլէճէք սէնէյէ թէէխիր իտիլմէսի պիլէ ուսուլը թէչրիֆաթիյէյէ մուզայիր պիր չէր ատտ օլընամագ իտի։ սէյահաթընընն թէէխիրի իչիւն Ռուսիանընն ահվալը տաախիլիյէսի, եախօտ իմբէրաթօր հազրէթլէրինին սէյահաթընընն մանի ատտ օլընապիլէճէք տիկէր ահվալ կէօսթէրիլէպիլիր իտի։ ֆագաթ շիմտի հալ պէօյլէ տէյիլ տիր։ Ռուսիա իմբէրաթօրը, զէվճէսի իմբէրաթօրիցա իլէ պէրապէր, Ցանիմարգայա կիտիպ գալընն բէտէրի գրալ Քրիսթիան հազրէթլէրի իլէ գալընն վալիտէսի գըրալիցալը զիյարէթ էյլէյէճէք տիր։ Իմբէրաթօրը միւշարէլէյհին քէնտի մէմալէքի հուտուտընտան խարիճէ չըգտըրը պիր զէմանտա՝ Ալէքսանիա իմբէրաթօրընա տա իատէի զիյարէթ էյլէմէսի, թէչրիֆաթ ուսուլինճէ զարուրէթ հիւքմինի ալըր։ վէ էկէր Զար հազրէթլէրինին պու սէյահաթ էնասընտա Ալէքսանիա իմբէրաթօրընա իատէի զիյարէթտէն պիլթիին պիլթիին սարքը նազար էյլէտիկի խապէր ալընը իսէ, պունա բօլիթիգաճա աղրը մանէպալար վէրիլմէսի թապրի տիր։

Ռուսիա խանէտանը իմբէրաթօրի՝ էօթէէտէն պէրու թէչրիֆաթա ալտ խուսուսաթա ֆէվգէլատէ բիայէթլէ չէօհրէթ գազանմըշ տըր։ վէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, Զարընն եազընտա Պերլինէ սէյահաթը բիվայթինէ վէրիլէն

միրալայ Քիւսթերին իրճատ իլէ եվ-վէլա Աւսթրիա հարպիյէ նաղրը սապրգ ժէնէրալ Պիլանտա արզ ու թէքլիֆ իթտիկինի, վէ միւշաբէլէյհ ժէնէրալ իսէ էհէմմիյէթ վէրմէյիպ գապուլ իթմէտիկինի խապէր ալ տրգտա չօղ միւթէէսսիֆ օլմուշ տրը։

——

Լօնտրա 9 օգոստ.—Լօնտրատա մուգիմ Ֆրանսըզլար պէ յինտէ աճայիպ պիր թէվաթուր տէվէրան իտէյօր։ Իկպու շալիայա կէօրէ, ժէնէրալ Պուլանժէ՝ Մ. Լակէր վէ Մ. Տէրուլէին տէրմէյան իթտիքլէրի սէպպէրի պիր խայլը տուշինտիւքտէն սօնրա գապուլ իթմիշ, վէ Մէճլիսը մէպուսան ինթիխապաթնտան 4-5 կիւն եվվէլ Ֆրանսայա կիտիպ հիքիմէթէ թէսլիմ օլմայա գարար վէրմիշ իմիշ։ Ժէնէրալ Պուլանժէ՝ Ֆրանսա հիքիմէթինէ թէսլիմ օլսըզնտա, Մահքէմէի Քիւպրա թարֆընտան ըզյապէն ալէյհինտէ սատը օլան հիւքմ ֆէսխ օլընբայ, թահգիգաթ վէ մուհաքէմէյէ եէնիտէն պաշլանաճաղընտան, մումիլէյհ թէսլիմ օլընսըզը կիւն Մէճլիսը մէպուսանա ազա ինթիխապ օլընապիլէճէք իմիշ։ Ժէնէրալ Պուլանժէ՝ Լօնտրատան Բարիզէ նէ սուրէթլէ կիտէճէյի շիմտիտէն գարարաշտըրըլըբ, վէ քէնտիսինի Ինկիլիթէրանըն Տուվը լիմանընտան Ֆրանսանըն Գալէ լիմանընա կէօթիւրէճէք վաբօր՝ քիրալանմըշ տրը։ Մումայիւհէյհն Ֆրանսատարի տօսթլարը՝ հէբսի պիրտէն Լօնտրայա կէլիպ, պէօյիւք Նիւմայիշլէր իլէ ժէնէրալը ալըպ Բարիզէ կէօթիւրէճէքլէր իմիշ։ Մ. Տիլոն վէ Մ. Բօշֆօր՝ Լօնտրատա գալաճագլար տրը։

* * *

Լօնտրատան չէքիլէն տիկէր պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, ժէնէրալ Պուլանժէ՝ ախիրէն Ֆրանսայա կէլէմէք իչիւն Տուվը լիմանընա գատար կիթմիշ իսէ տէ, մուախիրէն թէպտիլը ֆիքր իտուպ, եէնէ Լօնտրայա ավտէթ իթմիշ տիր։

——

Բօմատան իշար օլընտրղընա կէօրէ, Շօա գրալը Մէնէլիք թարֆընտան Իթալիա գրալընա կէօնտէրիլէն հէտիյէլէրի կէօթիւրէն հէյէթը մէպուսէ՝ ախիրէն Նաթօլիյէ վիլայէթինտէ գրալը օլաճագ, վէ Իթալիանըն սատրգ պիր միւթթէֆիգի օլաճագ տրը՝ տէմիշ տիր։ Գրալ Մէնէլիքին կէօնտէրտիկի հէտիյէլէր միսալընտա էնվայ ճնն եր լանկար տախի պուլընմագտա իմիշ։

Իթալիա կազէթալարընըն պէյանընա կէօրէ, Իթալիա գրալը տախի՝ գրալ Մէնէլիքէ հէտիյէ օլարագ գիգբյմէթ պիր ալթուն թաճ իլէ պիր խայլը ալթուն վէ կիւմիւշ էշեա վէ սարիէ իրսալ իտէճէք տիր։ Մուսթաֆա Քեմալ՝ կէլէճէք հոկտեմբերտէ հապէշ գրալը իլան օլընաճաղընտան, մէզքիւր թաճ՝ իչպու բէսմէտէ իսթիմալ օլընաճագ, վէ պունտա Մասուատաքի Իթալիա օրտուսընըն պիր հէյէթը մէպուսէսի տախի հաղրը պուլընաճագ տրը։ Ու մինասէպէթլէ, Իթալիա վէ գրալ Մէնէլիքը պէյնինտէ պիր իթթիֆագ ահտնամէսիլէ պիր տէ թիճարէթ ահտնամէսի ագտ օլընաճագ տրը։

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ՍԷԼԱՄԻԷ ԹԱՂ

——

Վարժարանս Հասարակաց Կրթութեան «Մէրքէզ»ի պաշտօնական

——

Հաստատեալ ի 1885

Վարժարանիս Ե. տարեշրջանն կսկսի յառաջիկայ 16 օգոստ. աշակերտաց վերամուտն է նոյն դշ. օրն։ Սոյն հաստատութեան մէջ կաւանդուին նախակրթական եւ երկրորդական ուսմունք։

Աշակերտիլ փափաքողք պարտին նախապէս ստանալ մտից տոմսն.—Ամէն անոնք՝ որք կը փափաքին հետեւիլ բարձրագոյն դասարանաց, նախնական քննութիւն մը պարտին տալ։

Գիշերօթիկ աշակերտք եւս կընդունուին։

Կատարեալ խնամք, մասնաւոր հոգածութիւն, իրական յառաջադիմութիւն, Հայկազեան վարժարանն լաւ կեանք մը կը պատրաստէ վասն Հայ ուսանողաց։

Գլխաւոր ուսանելիք են.—Կրօնք, բարոյագ. Հայ. Թուրք. Ֆրանս. Անգղ. Թուաբ. Աշխարհագր. Պատմ. Աստղագ. Տոմարակալ. Գծագր. Եւայլն եւայլն, որք կաւանդուին ի մեծն ի վերայ ուսուցչական մարմնոյ։

Առաւել մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Տնօրէնն անձամբ կամ նամակաւ.—Իւսկիւտար Սէլամիէ Թաղ Փարմագլըք-Պաղալ փողոց թիւ 17։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Մ. Աղճանեան

3—3

ԳԻՏԱԿԱՆ

Լուսանկարի գիւտը.— Ժօզէֆ Նիէբս եւ Տակէռ.— Տակէռէօթիք.— Թալպօ եւ լուսանկարն թղթոյ վերայ.— Լուսանկարն դասարանաց մէջ.— 100,000 հետաքրքրական լուսանկարներ.— Նոր միջոց մը անծանօթ չարագործները ձերբակալելու համար.— Անրիօթէօդէնի կամ մարդաչափութիւն.— Գլխու, ձեռաց, ոտից եւ հասակի այլեւ այլ չափերն ճշդուած եւ դասակարգուած։

Երեւակայեցէ՛ք մին այն սիրուն սրահներէն, որք կը գտնուին Ապտուլլահի կամ Սէպահի գործատանց մէջ, ուր կ'երթաք հանել տալու ձեր լուսանկարն։ Հոն կը տեսնէք այլ և այլ նկարներ, զարդի բիւրաւոր առարկայներ, որք կրնան գոհացնել ձեր բազմակողմանի ճաշակն, և անոնց շնորհիւ կընաք այլ և այլ դիրքեր ստանալ. օրինակի համար, գտնուիլ աւտի մը, պարտիզի մը, նաւակի մը, անտառակի մը մէջ, և այլն։ Այդ սրահին մէջ առաջին բանը որ ձեր ուշը պիտի գրաւէ, նոյն իսկ եռատանիի մը վրայ հաստատեալ այն քառակուսի տուփը պիտի լինի, որոյ առջեւ կը կենաք անշարժ կամ շարժուն, ժպտուն կամ տխուր, մեղկ կամ առոյգ, և վայրկենական կերպիւ այդ դիւթական տուփին մէջ բլոթի մը վրայ ձեր դէմքը կը պատկերանայ։ Ի՞նչ է այդ գործին, և ո՞վ տուած է նմա այդ հիանալի կարողութիւնն։ Բօռնթ, Նարօլիցի բնագէտը գտաւ յիշեալ տուփն, որ ամէն կողմանէ գոց է, ունենալով միայն փոքրիկ ծակ մը, ուսկից ներս կը մտնեն լուսոյ ճառագայթներն, և արտաքին առարկային պատկերն իւր հակառակ դիրքին մէջ կը կազմեն։ Այս գործին կը կոչուի ֆոթ-ինէկ, առանց որոյ լուսանկարը գոյութիւն չունենար բնաւ։

Ամէն անգամ որ լուսանկարչատուն մը մտնենք, պէտք է յիշել երկու անուններ, Նիէբս և Տակէռ, հնարիչք լուսանկարի արուեստին։ Երկուքն ալ առանձինն, առանց զիրար ճանաչելու աշխատած են մի և նոյն ասպարէզին մէջ, մի և նոյն նպատակին համար։ Նիէբս կ'ուզէր մութ սենեկին մէջ կազմուած ամէն պատկեր հաստատուն պահել, առանց երբէք գիտնալու թէ ուրիշ մը՝ մի և նոյն գործին համար կ'աշխատէր։ Այդ անծանօթն, այդ երկրորդ անձը Տակէռ կը կոչուէր, որ բաղդին մէկ տարօրինակ բերմամբն ծանօթացաւ Նիէբսի հետ և երկու հնարչաց մտերմութիւնն այնքան սաստիկ եղաւ որ անուշհետեւ ի միասին աշխատեցան լուսանկարը կատարելագործելու համար։ Այդ միութիւնը երկար չը տեւեց, Նիէբս մեռաւ դեռ չվայելեալ իւր վաստակոց պտուղն և գործելու ասպարէզը Տակէռի մնաց որ շարունակեց իւր հետաքրքրական փորձերն և դիպուածաւ գտաւ դարտնիքն։ Տեսէ՛ք ինչպէս։ Այն այլազան նիւթերուն մէջ որոց ազդեցութիւնը փորձած էր, կը գտնուէին արծաթեայ բլոթեր իօտի շղջոյն ենթարկեալ։ և իօտն որ այնքան կարեւոր դեր մը պիտի կատարէ լուսանկարին մէջ, ծովային տեսակ մը բոյսէ հանուած հիւթն է։ Օր մը, Տակէռ այդ բլոթներուն վրայ դգալ մը մոռցած էր և դգալին պատկերն իսկոյն եկած էր։ Այս անակնկալ յայտնութիւնն մեծ ուրախութիւն պատճառեց հրնարչին, որովհետեւ կիսով չափ իւր աշխատութիւններն պսակուած էին։ Եւ կը կարծէր թէ արդէն բաւական էր հնարիչ անունը ստանալու և լուսանկարի գործատուն մը հաստատելու համար։ Ո՛չ, ենթադրենք թէ՝ մեր տրամադրութեան ներքեւ ունինք եռատանին, մութ սենեակը, իօտի շղջին, արծաթեայ բլոթերն, բայց դարձեալ պատկերն անորոշ կ'ելնէ և չենք կրնար որոշել զան։

Ուրեմն ի՞նչ հարկ է ընել։ բլթը գոց տուփի մը մէջ դնել և հո՛ն ենթարկել մնդիկի շղջոյն, այն ատեն պատկերն պիտի կազմուի յստակ և որոշեալ։ Ահա՛ ֆոթէօնէգն կամ մեծագի վրայ լուսանկարն։

Ամէն դիւտ իւր սկզբնական թերութիւններն ունի։ ֆոթէօնէգն ալ այսպէս էր։ մեծագի վերայ լուսանկարը թերի կողմեր ունի։ իւրաքանչիւր գործողութիւն մէկ օրինակ միայն կ'արտադրէ, տեւական չլինիր, ելլն։ Արդի լուսանկարք թղթոյ վերայ են, և ամէն անգամ որ բարեկամի մը, կամ ազգականի մը լուսանկարն դնենք մեր ալբոմին մէջ, վստահ ենք թէ երկար ժամանակ պիտի մնայ անդ առանց սև փոփոխութիւն մը կրելու։ Այս կարեւոր գիւտը կը պարտինք Թալպօ Անգղիացւոյն։ Նկարագրենք վերջին գործողութեան էական մասերն։

Երբ մութ սենեկին մէջ դնենք իօդէր ֆոթէօնի մէջ թաթխուած թերթ մը թուղթ, պատկերին լուսաւորեալ մասերը պիտի սեւցնեն քիմիական նիւթն, իսկ մութ մասերն ազդեցութիւն չը պիտի կրեն։ Այսպէս պիտի կազմուի պատկեր մը որոյ լուսաւոր մասերը սև պիտի երեւին, և մութ մասերը սպիտակ։ Ահա այս է ֆոթոյական պարտերէն։ Դրէք դայս «էլ ֆոթոնի մէջ թաթխուած պատկերին սպիտակ մասանց մէջէն լուսոյ ճառագայթք անարգել պիտի անցնին և մութ մասանց մէջ չը պիտի կրնան մտնել։ Երկրորդին վերայ կազմուածը դրական պարտերէն է։ Առաջինն, ժխտական, կը կոչուի «էնէգ որոյ վերայէն կրնանք բազմաթիւ օրինակներ հանել։

Դեռ կան այլ երկրորդական գործողութիւններ որոց վերայ խօսելու համար երկար սիւնակներ անհրաժեշտ են, բայց միայն չը մոռնանք ըսել թէ՝ երբ մեր լուսանկարը հանել տալու համար, կ'երթանք կանգնել անշարժ տուփին առջեւ, մեր կեցուածքն կամ բէշ 3 կամ 4 վայրկեան կը տեւէ, սիրզներն այսպէս չէր։ երկար ժամանակ անշարժ չը մնալու համար բլաքներն պոյի և «էլի շղջոյն կ'ենթարկեն այսօր։

Լուսանկարի վերայ այս համառօտ տեսութենէն վերջ, կը մնայ մեզ խօսիլ նորա կիրառութեանց մասին որք այնքան հետաքրքրական են։ Եթէ Տակէռ և Նիէբս կենդանի լինէին, այսօր իրենց թշնամի պիտի ունենային չարագործներն։

Եւ ո գիտէ քանի մեղապարտներ, ամէն անգամ որ ձերբակալուին, կանիծեն Տակէռն և Նիէբսն եթէ երբէք գիտուն են, որովհետեւ այս անուանց ծանօթանալու համար փոքրը ի շատէ հմտութիւն պէտք է ունենալ։ Գաղղիոյ դատարանաց մէջ երկու եղանակ ի գործ կը դրուի անծանօթ յանցաւորները գտնելու համար, մին՝ լուսանկարն է և միւսն՝ անրիօթէօդէնին։ Երկու միջոցներն ալ պիտի բացատրենք։

Կը գտնայի՞նք թէ օր մը, յանցաւոր մը, ամէն չար գործ ընելէն, ձերբակալուելէն, բանտարկուելէն, դատուելէն, արժանի պատիժն ընդունելէն առաջ, լուսանկարչատուն պիտի երթար և հոն մեզ նման իւր լուսանկարը հանել պիտի տար։ Եւ այսօր այդպէս կը լինի և սա ևս հետաքրքրական կէտ մը կրնայ նրկատուիլ երբ ըսենք թէ նոյն իսկ Փարիզու դատարանին մէջ դատապարտեալք իրենց ձեռօք աշխատած են լուսանկարչատան համար նոքա կարած, սղոցած, ձեւակերպած, դամած են տախտակներն, վարագոյրներով ծածկած են պատուհաններն, և զարդարած են սրահը։ Երբ այսպէս դատարանն կունենայ ընտիր գործատուն մը, կը մնայ դիտնալ թէ՝ անծանօթաց կամ յանցաւորաց լուսանկարք ի՞նչպէս կը պատրաստուին։ Անտարակոյս մեզ նման երեսէն (ոբ ֆաս) չեն հաներ լուսանկարը, որովհետեւ մարդկային դէմքը մի քանի ամսուան միջոցին մէջ կը բնայ զգալի կերպիւ փոփոխութիւններ կրել, այլ ամէն յանցաւորի լուսանկարը կը հանուի կիսադէմքէն (ոբ բրօֆիլ) որով դիմաց ամէն գծերն որոշակի կերեւին պատկերին մէջ և երկար ժամանակ փոփոխութիւն բնաւ չեն կրեր։ Կը զարմանաք անշուշտ երբ իմանաք թէ՝ գլխաւոր սրահին քով կայ այլ երկրորդական սրահ մը որ յատկացուած է մարմնոյ այլ և այլ մասանց լուսանկարին համար, օրինակի համար քթին, ականջին, ոտից, հասակին, ձեռաց, մանաւանդ ձեռաց որուն այնքան կարեւորութիւն տրուած է։

Երբ լուսանկարչատուն մը երթանք, և սանդուղներէն վեր ելնենք ու գլխաւոր սրահին մէջ մտնենք, այլ եւ այլ զգացումներ կուենանք, յոյսեր, գոհունակութիւններ, յուզումներ, յիշատակներ, զուարթութիւն, ապագայի երազներ ունենալ։ Ինչպէս որ ոչ մին պիտի զգայ յանցաւորն երբ կառաջնորդուի ի սրահն իւր դէմքին պատկերը բլաքի մը վերայ հաստատուն պահել տալու համար, և որ անտարակոյս կը պահէ իւր բնական ձեւերն ու շարժումներն, որովհետեւ չկայ մէկը որ ըսէ իրեն «ինդա՛, համակրելի դէմք մ'առ, ծակին նայէ, ուղիղ կեցիր», որք մեզ համարան քան սովորական բառեր են։

Լուսանկարէն վերջ կուգայ անրիօթէօդէնին, այսինքն մարդաչափութիւնն։ Նոր գիտութիւն մ'է այս, բոլորովին նոր որ անգնահատելի ծառայութիւններ պիտի մատուցանէ ոստիկանութեան։ Անրիօթէօդէնէն միջոցաւ ամենամեծ ճշդութեամբ մը կը չափուին հասակը, ձեռաց և ոտից երկայնութիւնն, գլխու լայնութիւնն եւայլն։ Տեսնենք այժմ Պ. Պերթիլեոնի գործածած դրութիւնն, և աւելի բացայայտ տեղեկութիւն մ'առնելու համար, քննենք այն 100,000 լուսանկարներն զորս Փարիզու ոստիկանութիւնն մի քանի տարուան մէջ հաւաքած է։

Նախ մէկ կողմ նետենք 40,000 լուսանկարներն որք կանանց և մանկանց կը վերաբերին և որոց վրայ կարելի չէ ի գործ դնել մարդաչափական դրութիւնն։ Կը մնայ 60,000 լուսանկար։ Ի՞նչպէս պէտք է բաժնել։

Այս 60,000 լուսանկարն երեք խումբի կը բաժնենք, իւրաքանչիւրն 20,000ի, ըստ գլխու երկայնութեան որ կը լինի փոքր, միջակ կամ մեծ։

20,000ը երեք խումբի կը բաժնենք, իւրաքանչիւրն 6000ի ըստ գլխու լայնութեան որ կը լինի, փոքր, միջակ կամ մեծ։

6ը եւս երեք խումբի՝ իւրաքանչիւրն 2000ի, ըստ ցուցամատի երկայնութեան։

2000ը եւս երեք խումբի՝ իւրաքանչիւրն 600ի, ըստ ձախ ոտքի երկայնութեան։

600ը եւս երեք խումբի՝ իւրաքանչիւրն 200ի, ըստ արմուկի երկայնութեան։

200ը եւս 70ի՝ ըստ օղակամատն, 25ի՝ ըստ հասակի և 10ի՝ ըստ բազկոյ երկայնութեան։

Ահա՛ այսպէս մարդաչափական դրութեամբ 100,000 լուսանկարաց հաւաքածոյն բաժնուեցաւ 10 ծերարներու։

Ենթադրենք թէ չարագործ մը կը ձերբակալուի, և նա կը ծածկէ իւր անունը։ կ'ուզենք գիտնալ թէ՝ չափուած և լուսանկարուա՞ծ է։ Դրլուին, հասակը, մատներն, ձեռները, բազուկները, ոտները կը չափուին և ամենամեծ ճշդութեամբ լուսանկարն կը գտնուի 100,000ի հաւաքածոյին մէջէն։

Պաշտօնեան, երեւակայեցէք երկայն սպիտակ շապիկ մը միայն հագած, անհրաժեշտ գործիներն ի ձեռին չարագործին ամէն կողմն կը շրջի, գլուխը, երեսը, գանկը, քիթը, աչաց հեռաւորութիւնը, վերին և ստորին անդամները, հասակը և այս ամէնը հաւատարմութեամբ մը նշանակելէն վերջ կը բանայ դարակները ուր կը գտնուին 100,000 լուսանկարք և մի քանի երկվայրկենի մէջ կը գտնէ փնտռած լուսանկարն, որոյ ներքեւ գրուած կը մնայ անունը և այլ կարեւոր տեղեկութիւններ։

Եւ այս արագ գործողութեան կը յաջորդէ սա փոքրիկ հարցաքննութիւնն։

—Անունդ Տիւրան է՞։

—Այո՛։

—Ո՛չ։ Ձեր անունը Տիւպուա է։ Պրիւսէլի մէջ ծնած էք։

—Այո՛։

—Ո՛չ, դուք Լիոնի մէջ ծնած էք։ Երբէք դատապարտուած չէ՞ք։

—Ո՛չ։

—Այո՛։ 1884, 85, և 87ին։ Կուրանա՞ք։

—Այո՛։

—Աւասիկ ձեր լուսանկարը։ Դարձեալ կուրանա՞ք։

—Այո՛։

—Հանուեցէք։ Ձեր մարմնոյն վերայ պիտի գտնենք առաջին և երկրորդ կողերնուդ մէջ տեղ սպի մը 2 հարիւրերորդամեթր երկայնութեամբ, երկրորդ նշան մ'ալ աջ ուսերնուդ վերայ։

Նստեցէ՛ք։

Եւ աւասիկ անրիօթէօդէրին։ հինգ վայրկենէն 100,000 լուսանկարաց կոյտին մէջէն դուրս կ'ելնէ անծանօթին անունը։ Գործածուած եղանակը շատ պարզ է, ինչպէս որ տեսաք։ միայն պէտք է գտնել։

Մ. Գ. Մ0ԶԵԱՆ

ՏԷՐ-ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՆ ՕՐԹԱՔԷՕՁ

Է. Տարեշրջան

Վարժարանս պիտի վերաբացուի 18 օգոստ. դշ. դասախօսութիւնք կսկսին 21 օգոստ. երկուշաբթի։

Ըստ հինական ծրագրի երկրորդական վարժարանի կաւանդուին Կրօնք, Հայ. Թուրք (Արաբ. Պարսկ.) Ֆրանսերէն, Անգղ. Պատմ. Թուաբ. Գրահաչիւ, Երկրաչափութիւն Տումար. Գծագիտ. Աշխարհ. Բնագիտ. Առողջաբ. եւայլն, մի ընտիր ուսուցչական մարմնոյ օժանդակութեամբ։

Վարժարանիս մէջ մասնաւոր խնամք կը տարուի երկսեռ ուսանողաց Ֆրանսերէն խօսակցութեան եւ աղջկանց ձեռագործի, որոց համար յատկացուած է բարձրագոյն վարժարանէ վկայեալ Ֆրանսացի դաստիարակուհի մը։

Տնօրէնութիւնս այս տարուընէ սկսեալ նոր կրթարան մ'ալ կազմակերպած է Գերմանական մանկավարժական դրութեամբ, զբօսեցուցիչ եղանակաւ կըրթելու եւ պատրաստելու 5-7 տարեկան մանկունքը։ Կը յուսամք թէ Պատ. Ծընողք մեր այս ձեռնարկին կարեւորութիւնը ճանչնալով, պիտի փութան իրենց զաւակները փրկել պոռ-Լոքեռներ-ու ճախող դրութենէն։

Դաշնակի համար բաց ի վարժարանին աշակերտներէն մասնաւոր աշակերտուհիներ ալ կընդունուին գոհացուցիչ պայմաններով։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել ի վարժարան առ Տնօրէնն ամէն օր առաւօտէ մինչեւ երեկոյ։

Հիմնադիր Տնօրէն
Սահակ Գ. Տէր Սարգիսեան

10 օգոստ. 1889 2—1

ԹԻՎՃԻՀԱԹ

Բէսիմօ միւթէսարրֆիլրը ինզիմամրյա մէվգը գօմանտանլրը՝ միւթէսարրֆ վէ Բէսիմօ մէվգի գօմանտանլրգ. վէքեալէթինտէ պուլընան միրիլիվա Ակեահ բաշայա,

Թարապլուսը-Շամ պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինլիկի՝ Ուրֆա թիճարէթ մահքէմէսի բէիսը սապրգը Բըզգուլլահ էֆէնտիյէ,

Տիյարպէքիր վիլայէթինտէ Միտեաթ գայմագամլըը՝ Սէվէրէք գայմագամը սապրգ Ապտուլլահ էֆ.յէ,

Թօգատ սանճաղը պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի բիյասէթի՝ Էրկէնի սանճաղը պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինի Օսման պէյէ,

Էրկէնէ սանճաղը պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինլիկի՝ մահքէմէի թէմիզ ճէզա տաիրէսի քէթէխէսինտէն ճէմալ էֆէնտիյէ,

Անքէրի գասսամլըը՝ իլամաթը չէրիյէ միւմէյյիզի Ահմէտ Խուլուսի էֆ.յէ

Իլամաթը չէրիյէ միւմէյյիզլիկի՝ ասքէրի գասսամը Մէհմէտ Զիյաէտտին էֆ.յէ,

Մահքէմէի թէֆթիշը Էվգաֆ միւսթէշարլրը՝ Էվգաֆը հիւմայուն Պէյթիլ մալ գասսամը սապրգ հիւսնի էֆ.յէ,

Էվգաֆը հիւմայուն Պէյթիլ մալ գասսամլըը՝ մէճլիսը թէտգիգաթը չէրիյէ ազասընան Զիւհտի էֆ.յէ,

Ատանա վիլայէթինտէ Մէրսին նահիյլիկի՝ Միրէֆթէ նահպի սապրգ Մէհմէտ Խայրի էֆէնտիյէ,

Էրզրում վիլայէթինտէ Պայպուրթ նահիյլիկի՝ Միլաս նահպի սապրգ Ապտիլ Հալիմ հիլմի էֆ.յէ, վէ Քէմախ նահիյլիկի Արապկիր նահպի սապրգ Ահմէտ Սըրգի էֆ.յէ,

Պրուսա վիլայէթինտէ Էթրանոս նահիյլիկի՝ մէքթէպը Նիւվվապատան մուխրէճ Իսմայիլ էֆ.յէ, վէ Կէմլէյիք նահիյլիկի՝ Պայէնտրը նահպի սապրգ Մուսթաֆա Նուրի էֆ.յէ,

Տիյարպէքիր վիլայէթինտէ Բալու նահիյլիկի՝ Ամինա նահպի սապրգ Մուսթաֆա Ռիֆաթ էֆ.յէ,

Իզմիտ սանճաղընտա Կէյվէ նահիյլիկի՝ Այվաճըգ նահպի էսպագ Մէհմէտ Թահիր էֆ.յէ,

Սիվաս վիլայէթինտէ Կիւմիշ հաճիքէօիւ նահիյլիկի՝ Ահմէտ Բաշիտ էֆ.յէ թէվֆիճ պուլրըմըշ տրը։

* * *

Ու քէրբէ Շահզատէկեանը ճիվանպաթան հաղարաթընըն Արապի տէրսլէրի խօճալրը իլէ տէրս նէզարէթինէ թային պուլրըլան Օֆլու հաճի Ահմէտ էֆ.յէ կիւնճիւ Օսմանի,

Իշվէրտն վարօրը հիւմայունը սիվարիսի գայմագամ Ալի Ռիզա պէյէ թէպտիլէն Յիւնճիւ, վէ սերչարգճը պինպաշը Խայրի վէ իսլահաթ գօմիսիօնընտա գօյը եվվէլ Հաճի Մուսթաֆա էֆէնտիլէրէ թէպտիլէն կիւնճի Մէճիտի,

Գալաս թիւճճարանը միւթէպէրանընտան վէ թէպաամ տէվլէթը Ալիյէտէն Իւզաբերեան Բիւզանդ էֆ.յէ կիւճիւ Մէճիտի,

Պէլճիգա խարիճիյէ նազրրը բրէնտը Գարասան-Շիմայա Լինճի, վէ միւշարէլէյհին գալէմը մախսուսը միւտիրի գօնթ Շարլա Յիւնճի Մէճիտի,

Սէլանիք Ֆիլարմոնիք ճէմիյէթը մուսիգիյէսի միւտիրի Ապտուլլահ Տիրան էֆ.յէ կիւնճի Օսմանի նիշանը իհսան պուրրըմըշ տրը։

ՄԻԻԹԷՖԷՐՐԻԳԱ.

—Իթալիա սէֆիրի պարօն Պան՝ էվվէլքի կիւն Պրուսայա կէթմիշտիր։

—80,000 գրյէ էմ պէտլիւնի զիմէթինէ կէչիրէրէք գալմըշ օլան միւլգա Պէյլէրպէյի խասթախանէսի պաշ քեաթիպի Մէհմէտ Արիֆ էֆ.պու քէրբէ Պէյլէրպէյի ճիվարընտա Սթավրօզտա քեաին խանէսինէ էբամինօնտա նամընտա շապգալը պիր էճնէպի վասէթասըլլա պիր մէքթուպ կէօնտէրմիշ իսէ տէ, մէրգում էճնէպի՝ Սթամպօլընն աճէմիսի օլմագ հասէպիյէ զապրթա էլինէ տիւշմիշ, վէ իսթինթագ օլընտրգտա, Արիֆ էֆէնտի թարաֆընտան խանէսինէ պիր մէքթուպ կէթիրտիկինի սէօյլէմիշ օլմաղլա, մէքթուպ էլինտէն ալընմըշ վէ աչըլմըշ տրը։

Արիֆ էֆ. իչպու մէքթուպընտա քէնտիսինին Պուլկարիսթանտա աճ վէ պիկաճ սիրիւնմէքտէ օլտրընընտան պահալա, չօճուգլարընը վէ ֆամիլիասըյլա վալիտէսինին այրը այրը հալլէրինի սօրմագլա պէրապէր, քէնտի իչլինին նէ բէնկէ կիրտիկինի վէ էլեէվմ զապրթաճա արանմագտա օլուպ օլմատրընը սիվալ էյլէմիշ տիր։

—Պէյօղլընտա Լէհլի սօգաղընտա 4 խանէտէ սաքին պաղը չանթէօզ վէ ուլկունսրդ գարբլարրն երիգիւնտէն մահալլէ խալգը թաճիզ օլուպ, Պէյօղլը միւթէսարրֆլրընյա Ֆախիրէ նէզարէթինէ՝ մէրգումէլէրին զիբը օլընան խանէլէրտէն չըգարըլմասը իսթիտա օլընմըշ, վէ օղ պապտէ վերիլէն էվամիր իւզերինէ մէզքիւր խանէլէրին թախլիյէսի իչիւն պաղը միւտտէթ թային օլընմըշ իսէ, տէրունինտէքիլէր՝ էճնէպի թէպասընտան պուլընտրգլարընը պէյանլա չըգմամագտա օլտրգլարընտան, պիր գաչ կիւնտէն պէրու մէզքիւր խանէլէրին էօնիւնէ նօգթա պէքլէթտիրիլիպ, իչինտէքի գատընլարտան պաշգա հիչ քիմսէնին մէզքիւր խանէլէրէ կիրիպ չրգմասընա միւսաատ իստիյմէքտէ իմիշ։

—Շէհրիմիզ պանգալարընտան պիրինին տիրէքթօրը օլան վէ էլեէվմ Պէօյիւքտէրէտէ սաքին պուլընան Մ. Տա՝ Պէյ օղլընտա Թէքքէ մէյտանընտա քէնտի խանէսինտէ ունութմուշ օլտրը պաղը չեղէրի կէթիրմէք իչիւն ուշաղը օլան կէնճ պիր Բումբ Պէյօղլընա կէօնտէրմիշ օլմաղլա, մէրգում՝ խանէի մէզքիւրտէ սանտրգ վէ չէքմէճէ վէ սարէրի գրբարագ պուլապիլտիկի 600 զրիյէ պաղը զիգրյմէթ էշեալարը չալմըշ, վէ վարօրը գաչրրտրրընը պէյանլա օկէճէ խանէի մէզքիւրընն գաբուճբսընն օտասընտա եաթրպ, գաբուճընն տախի սաաթընը չալարագ սապահլարն չըգրպ կիթմիշ տիր։ Մէրգում՝ չիմտի ֆիրարտա օլուպ, զապրթաճա արանըլմագտա տրը։

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ ԹՐԱՄՎԱՅ ՇԻՐՔԷԹԻ

Խարֆէրտ կեղէ էլ.

Թրամվայ շիրքէթի մէճլիսը խտարէսինին գարարը մուճիպինճէ, վէ 1889 մայիս 17/29 թարիխինտէ ինիգատ իտէն հիսսէտարան մէճլիսը ումումիսինին գարարընա թէվֆիգէն 8 լիրա Օսմանի պէտէլ իթա օլընբպ մէյտանը թէտավիւտէն գալտրրըլտճագ (ամորթ) օլան վէ 1888 սէնէսինէ ամտ օլան հիսսէ սէնէտաթը գուրասընընը՝ օգոստոսըն 16/28ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ էյլէնտէն սօնրա ալաֆր. սաաթ 2տէ Գալաթատա Բէրշէմպէ Բազարընտա Սաաթճը խանընտա վագը շիրքէթին մէրքէզը իտարէսինտէ ալէնէն քէչիտէ օլընճագը՝ հիսսէտարանա իլան օլընը։

Մէհմէտ ռահմի
Ա. Թրրիվէ

Տէրսաատէթ 21 օգոստ. 89

2—2

—Կէյէն ճուժաա էրթէսի ագշամը ճիպալի ճիվարընտա միտեա չը-գարմադ իչիւն տէնիդէ կիրմիչ օլան պիր իսլամ միտեասը՝ տէնիդտէ պուլնան պիր տէմիրին՝ վուճուտունա պաթմասը լուզերինվ քէնտինի զայլ իտուպ պօղուլմըշ տըր։

—Քեաղրտխանէ ճիվարընտա պիր տէրէ իչինտէ պիր Ռումսի իքի կիւնլիւք լեչէ պուլընմըշ իսկ տէ, գաթիլնի քիմ օլաղը մալիւմ տէյիլ տիր։

—Ութամգօլտա Մօլա Քիւրանի ճամիսինէ կէյէն կէճէ խըրսըղ կիրիպ պիր թագըմ էշեա չալընմըշ տըր։

—Պօղազ իչինտէ Սարբեարտա սաքկն Նէչէթ պէյ Նամընտա պիր տէլիգանը՝ մահալը մէզգիւրտէ զայէթ կիւզել պիր գըղա օլան այգ ու մուհապէթինտէն Նալի կէյէն կէճէ Սարբեարտա պիր գահվէխանէտէ բէվօվլէր իլէ քէնտի քէնտիսինի էօլտիւրմիւշ տիր։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ՊՐՈՒՍԱԳ

ՄԷՐԵԱԹԻՊ ՇԱՐԳԻՃԷ

Պա բուխասթենամէ բէսմի թէէսիս ու քիւչան օլընմըշ օլան իչպու մէգթէպին օն ալթընճը սէնէի տէվրկէսի սեպտեմբերին իսթիտասընտա պէտ վէ հիւլուլ իտէր։

1.— Պիլա թէֆրիգը փալէսթի վէ մէգհէպ, զիւքիւր վէ իւնա լէյլի վէ նիհարի չակիրտան գապուլ օլընը։

2.— Միւտտէթը թէարիսխէ 5 սէնէ օլուպ Օսմանը, Ֆրանսը, Էրմէնի, Ինկիլիզ, Ալէման վէ Ռում լիսանլարը վէ իւլում ու ֆիւնունը լազմէ իլէ գէզ չակիրտանընա տախի հէր նէվի էլ հիւնէրլէրի վէ բէյանօ տէրսլէրի վէրիլիր։

3.— Լէյլի եանի տախիլի չակիրտանընն իւճրէթը թէարիսխէյէրի սէնէվի 12 լիրան Օսմանի օլուպ, իչ թագսիթի իլէ թէտիյէ օլունը։ Նիհարի եանի խարիճի չակիրտան տախի ճիւղի իւճրէթլէ գապուլ օլունը։ Մամափիկի ֆագը հալլէրի պա չահատէթնամէ մուսատտագ օլանլարտան անճագ օն թալէպէ մէճանէնէ գապուլ օլունճագ տըր։

4.—Պէշ եաշընտա գիւքիւր վէ իւնա աթֆալ տախի լէյլի վէ նիհարի գապուլ, վէ Ալէման ուսուլի իւզրէ թալիմ ու թէրպիյէ օլունը։

5.— Ուլում ու ֆիւնունտան մաատա բէամ վէ ֆօթօկրաֆի վէ թէրզիլիք, գունտու